

el **GALER**

Butlletí quadrimestral informatiu del
Parc Natural de la Font Roja

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la font roja

1 D'ENTRADA

2 NOTÍCIES

Nova regualció d'accés

Col·laboració amb l'Agència
de Meteorologia (AEMET)

Cursa d'atletisme XLII
Pujada a la Font Roja

4 CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

Condicionament i millora de
les pistes forestals

Adequació del sender GR-7

5 CONEIX La dieta de la rabosa

Coprinopsis picacea

El teix

7 PROMOCIÓ Activitats de promoció

9 VINE AL PARC Exposicions permanents i temporals del Centre de Visitants

D'ENTRADA

Venim d'un estiu que ha estat bastant calorós, i ara la tardor ofereix al visitant una gamma de colors molt extensa, que juntament amb les temperatures moderades, fan que siga molta la gent que decideix assistir a aquesta manifestació de la natura. Sembla que amb la tardor el bosc es relaxa de l'estrés tèrmic dels darrers mesos, per endinsar-se en un nou període de descans. Aquestes sensacions conviden el visitant a retrobar-se amb el medi natural. Són moltes les persones que visiten la Font Roja els mesos de tardor per tal de gaudir dels seus paisatges acolorits de tonalitats que van des dels verds de les carrasques, passant pels rogencs dels fleixos fins als ocres dels aurons. I ho fan de moltes maneres diferents. Hi ha gent que prefereix vindre en solitari per desconnectar totalment i gaudir de manera aïllada dels distints indrets. D'altres decideixen vindre en grup i gaudir en companyia de totes aquestes vistes i compartir l'experiència. El cas és que es visite de la manera que siga, sol o acompanyat, els partícips d'aquest espectacle sempre coincideixen en el fet que aquesta època de l'any és especial, per la serenitat que es percep i pel fascinant cromatisme del paisatge.

NOTÍCIES

Nova regulació d'accés

Les limitacions imposades per la pandèmia COVID-19 junt amb el desig de fer activitats a l'aire lliure han suposat un redescobriments del medi natural per a moltes persones. Aquesta circumstància ha elevat el nombre de visites als espais naturals protegits, provocant la saturació de vehicles mal estacionats a les àrees recreatives, amb vertaders problemes d'ordre públic, així com l'impacte en determinats llocs i en èpoques puntuals.

Un bon exemple d'aquest fet és el Parc Natural de la Font Roja, on ja era habitual l'afluència massiva de visitants, especialment durant els mesos de tardor i primavera, quan la capacitat màxima d'aparcament arriba quasi a quadruplicar-se. Després d'analitzar aquest fenomen, gestors de parcs naturals i experts coincideixen que, molt probablement, aquest increment de visitants haja vingut per a quedar-se, i és per això que la regulació es fa imprescindible. En Octubre de 2021, el Parc Natural posa en marxa una mesura de control d'accés per la carretera CV-797, tenint en compte aquelles dates en la qual l'afluència de visitants és major i genera saturació de l'aparcament de la zona del Santuari.

El control es realitza mitjançant un sistema de reserva prèvia i una barrera automatitzada amb un lector de matrícules, que deixa pas als vehicles prèviament autoritzats que han reservat entrada a l'aparcament. Aquest sistema es coordina també amb els propietaris de les finques adjacents i clients dels allotjaments rurals que tenen accés lliure.

Amb l'objectiu de reduir els riscos i millorar en la mesura del possible la seguretat dels visitants, el control ha estat en funcionament els caps de setmana i festius de tardor, compresos entre el 9 d'octubre i 8 de desembre. També estarà operativa aquesta mesura alguns caps de setmana de primavera i en Setmana Santa, així com dies excepcionals, com ara en situacions climatològiques adverses o situacions d'emergència (risc o situacions d'incendi). Durant aquest període s'ha disposat d'un servei alternatiu d'autobús amb quatre serveis d'eixida des del cementeri d'Alcoi, des de les 9.15, i altres tants de baixada, fins a les 14.35 h.

Aquesta mesura ha estat coordinada entre el Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Alcoi, el servei de carreteres de la Diputació d'Alacant i la direcció del Parc Natural de la Font Roja. Considerem que aquest tipus d'accions, acompanyades, d'una major sensibilització a la població, que faça conscient dels riscos i conseqüències de la massificació, contribueixen a la protecció d'aquest meravellós indret i a què els visitants tinguen una millor experiència de la visita.

Detall de la rotonda i barrera instal·lades a l'inici de la carretera CV-797 per a regular l'accés al Parc Natural de la Font Roja

Col·laboració amb l'Agència de Meteorologia (AEMET)

Des de Setembre el Parc Natural de la Font Roja disposa d'una estació meteorològica, en col·laboració amb l'AEMET (Agència Estatal de Meteorología). El personal del Parc recull diàriament a l'estació les dades de temperatura, evaporació, precipitació i grau d'humitat. Amb aquesta nova instal·lació es pretén millorar el coneixement de les característiques climatològiques del Parc Natural, juntament amb amb les altres dues estacions d'AVAMET (Associació valenciana de meteorologia), una al Centre de Visitants (UA) i l'altra al cim del Menejador (ACIF).

En un futur, amb les xifres obtingudes, es podrà analitzar la tendència actual i les variacions de temperatura i precipitació per a altres estudis de l'afecció del canvi climàtic a l'espai natural. S'espera també que pròximament l'AEMET facilite un captador de boira, el qual proporcionaria dades molt importants atés que aquesta zona té un gran nombre de dies a l'any amb situacions atmosfèriques de boires persistents que deriven en criptoprecipitacions.

Cal destacar també que el 23 de Novembre cauen els primers flocs de neu de temporada, sobre una cota de 1150 m d'altitud, els quals blanquegen tímidament les copes dels arbres i el cim del Menejador. No han durat massa i prompte s'han desfet, però ha sigut un fet curiós a causa de la promptitud d'aquest esdeveniment.

Cursa d'atletisme "XLII Pujada a la Font Roja"

El 12 de setembre se celebra la XLII Pujada a la Font Roja, amb un recorregut de 8,3 km per la carretera d'accés al Santuari de la Font Roja. La tradicional prova local organitzada pel Club Atletisme Alcoi i altres col·laboradors compta amb la participació d'uns 200 atletes. Recordem que aquesta prova esportiva va ser suspesa l'any 2020 per motius de la COVID-19 i no es realitzava des de març de 2019.

CONSERVACIÓ I MANTENIMENT

Condicionament i millora de les pistes forestals

Durant el mes de Desembre s'han executat una sèrie d'actuacions de millora de les pistes forestals realitzades pel Servei de Prevenció d'Incendis. La primera de les actuacions que s'ha fet és la restauració d'aquells trams que ho han requerit a la pista que condueix al cim del Menejador, eix principal de comunicació del sector central. La funció principal d'aquesta via radica en l'accés als vehicles de prevenció i extinció d'incendis, alhora que facilita el pas al personal que treballa al parc, així com l'ús públic i excursionista de l'itinerari al cim. L'altra pista sobre la qual s'ha treballat és la que dona pas al sector occidental del Parc entre el mas de la Safranera, el mas de Vistabella i la Venteta dels Cuernos. Es tracta d'una pista forestal que ha patit una forta degradació del ferm els darrers anys per l'efecte de les pluges torrencials.

Adequació del sender GR-7

El sender de gran recorregut GR-7 travessa el parc natural pel sector central de la vall de Polop per a dirigir-se després cap a la població d'Onil. Aquest recorregut, senyalitzat amb dues bandes paral·leles roges i blanques, ha sigut condicionat en el tram que travessa el riu Barxell (font dels Patos), per iniciativa de l'Ajuntament d'Alcoi, amb un pont per als vianants per tal d'evitar el pas per la carretera CV 795. La Brigada del parc natural ha col·laborat en la col·locació d'una barana de fusta sobre aquesta passarel·la.

CONFEX

A la imatge es pot veure un excrement de rabosa replet de restes de fruits de teix. Aquestes llavors, que ja han passat pel tracte digestiu de l'animal i han estat subjectes a l'acció dels àcids gàstrics, poden donar lloc a la germinació d'un nou exemplar de teix si cau en el substrat adequat.

Coprinopsis picacea

Aquest exemplar de fong es tracta d'una espècie sapròfita, és a dir, que viu sobre matèria orgànica en descomposició i s'alimenta d'ella. És una espècie ja citada al Parc, però que no és molt comuna. També es caracteritza per emetre una olor un mica desagradable.

En germinar és pràcticament blanc, però a mesura que creix, el seu capell (el "sombbrero") es va fent obscur i apareixen sobre ell unes taquetes blanques de manera característica que dona l'aspecte com si estiguera nevat.

La dieta de la rabosa

Encara que la rabosa (*Vulpes vulpes*) és considerada com un mamífer carnívor, és ben cert que, atenent la seua dieta i el seu comportament alimentari, se li podria qualificar d'un vertader oportunista a l'hora de buscar i trobar aliment. No menysprea carronyes que poguera trobar en el medi natural o xicotets invertebrats. Aprofita la fructificació de qualsevol fruit que siga comestible en qualsevol època de l'any, bé fruiters de procedència antròpica (cireres, albercocs, dàtils) o bé fruits i baies que poguera trobar en el seu hàbitat natural. Arribada la tardor, dona bon compte dels fruits de cirerers de pastor, rosers silvestres o teixos. En el cas que ens ocupa, s'aprecia en la fotografia que quasi íntegrament, l'excrement mostra restes de fruits de teix.

El teix

El teix (*Taxus baccata*) és un arbre perenne de creixement lent, que pot arribar als 10 metres d'alçada. Creix sobre sòls calcaris i habitualment escarpats i encara que és una espècie típicament continental, la seua presència al Parc i a la resta de la Comunitat Valenciana demostra que és un relict, una espècie que s'ha anat quedant aïllada de la seua àrea principal de distribució de clima eurosiberià. La seua fusta ha sigut molt utilitzada per a mànecs de ferramentes i utensilis de cuina per la seua duresa i durabilitat. Com a curiositats dir que tot l'arbre és verinós llevat del pseudofruit, l'aril, de color rogenc que serveix d'aliment per a raboses, fagines i teixons. A més, el taxol, present en l'escorça d'aquest arbre, és empleat com a anticancerós en medicina.

Com que ha sigut una espècie molt talada per la seua excel·lent fusta, junt amb els incendis que han patit, els pocs bosquets que hi ha al territori valencià fan que siga una espècie protegida per la Generalitat Valenciana des de 1985 i actualment s'inclou a l'annex III d'Espècies Vigilades del Catàleg d'Espècies de Flora Amenaçada de la Comunitat Valenciana.

Al Parc Natural de la Font Roja destaquen els teixos presents a l'àrea recreativa o el monumental teix present al costat del mas de Tetuan, amb una edat estimada de més de dos-cents anys, el qual mostra indicis de sequera per falta de vigorositat de les seues fulles.

També cal mencionar el topònim de l'alt de la Teixereta, a prop del mateix mas de Tetuan, el qual fa referència a la presència més abundant d'aquesta espècie vegetal en èpoques passades, quedant com a testimoni en la parla i cultura locals.

Imatges superiors, detall de les flors masculines i el pseudofruit (aril). Imatge inferior, exemplar de teix centenari junt a l'era del mas de Tetuan.

PROMOCIÓ

Una passejada per la tardor de la Font Roja

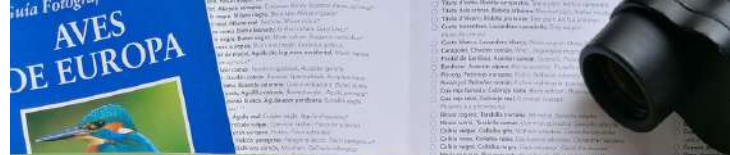
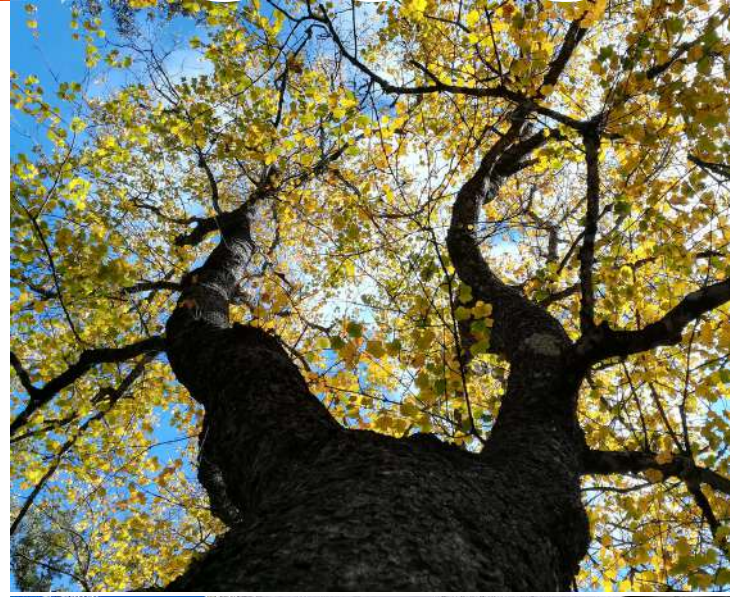
Aprofitant les dates on la tardor mostra el seu màxim esplendor al Parc Natural, el primer cap de setmana de Novembre es realitza una nova activitat de promoció. Una ruta guiada i interpretada per conèixer quins són els principals arbres i arbusts caducifolis que formen el bosc del Carrascal de la Font Roja

Pajarer@ per un dia

Amb motiu de la celebració del Dia Mundial de les Aus, el dissabte 16 d'octubre, es realitza una ruta guiada per a mostrar quines són les eines i les metodologies que es fan servir als projectes del Parc Natural per fer el seguiment de les poblacions d'aus. Un dels objectius de l'activitat és veure els exemplars de merla collarada (*Turdus torquatus*) que durant eixes setmanes de tardor fan "parada i fonda" al seu viatge migratori aprofitant l'ampla fructificació del cirerer de pastor (*Crataegus monogyna*)

Una cita amb la infància

Amb la col·laboració de la Direcció General de Drets de la Infància de la Conselleria d'Igualtat i Inclusió, i l'Ajuntament de Xàbia, el passat 4 de Desembre un grup de xiquets d'aquesta localitat van visitar el nostre parc natural. Es tracta d'una activitat per celebrar el Dia Mundial de la Infància i donar a conèixer la importància dels espais naturals, en la qual els infants van aprendre a reconèixer les principals espècies vegetals que formen el bosc de la Font Roja, així com van participar de tallers didàctics.

Anella en família

Quasi dos mesos després, reprenem aquella activitat de promoció "Anella en família" que les pluges de Setembre ens van obligar a ajornar. I com que el es promet s'ha de complir, el dissabte 13 de novembre, ara amb un paisatge plenament tardorenc, amb ja una marcada sensació de fred, els assistents van poder gaudir dels objectius de l'anellament científic, del perquè d'aquest projecte al Parc Natural i de quines són les espècies que ara es troben en aquest bosc. Vam canviar les espècies previstes a la migració de Setembre per les espècies que venen a passar l'hivern en aquestes latituds fugint del fred del Nord. La busquereta de casquet (*Sylvia atricapilla*) amb marcats caràcters nòrdics, el totestiu (*Parus major*) i el pit-roig (*Erithacus rubecula*) amb clares coloracions britàniques, entre d'altres. Poquetes aus van poder veure però les correctes per a fer passar un bon matí als assistents.

Pujada a la Teixereta

Un any més el Parc Natural celebra el Dia Internacional de les Muntanyes, el 18 de desembre es realitza una ruta guiada a la Teixereta per recordar el valuós patrimoni natural que suposen les nostres muntanyes. Els assistents van poder conèixer el relleu, les condicions climàtiques, així com la vegetació i patrimoni cultural que caracteritza el Parc Natural del Carrascal de la Font Roja. És curiós destacar que a l'alt de la Teixereta existeix una creu que marca la cota màxima (1330 m). Els veïns d'Ibi, cada 24 de Desembre realitzen la tradicional excursió, munten un Betlem a la base de la creu i canten nadaletes per celebrar el Nadal. Aquest any la pandèmia de la Covid-19 també hi obliga a suspendre aquesta activitat.

Més informació en:
Centre de Visitants
Telf: 965 33 76 20
parque_fontroja@gva.es

A B
HORARI
Centre de Visitants:
Dilluns a Diumenge
9:30 - 14:00 h

VINE AL PARC

EXPOSICIONS EN EL CENTRE DE VISITANTS

EXPOSICIÓ PERMANENT

"El bosc Interior"

Interessant reflexió sobre el lloc que ocupa l'ésser humà en la Naturalesa. Realitzada per photoAlquimia. Patrocina l'Ajuntament d'Alcoi.

Sala exposició, planta -1.

"100% natural"

Exposició fotogràfica sobre la fauna mediterrània. Realitzada per José Benito Ruíz.

Patrocina Fundació Caja Mediterráneo.
Corredors, planta 0.

"La Font Roja en un click"

Tres diorames de gran format, recreats amb joguets de Playmobil (© PLAYMOBIL/ geobra Brandstätter GmbH & CO.KG.) mostren les escenes més significatives del Carrascal de la Font Roja.

Realitzat pel Parc Natural de la Font Roja. Corredor, planta 0.

EXPOSICIONS TEMPORALS

"Arquitectura i paisatge. Mirades al territori"

Del 10 de setembre de 2020 al 2022.

Exposició audiovisual que reflexiona sobre el concepte del paisatge des de diferents disciplines com l'arquitectura, l'art, la història, la pintura entre altres.

Patrocinada per la Universitat d'Alacant Campus d'Alcoi, Ajuntament d'Alcoi, Mutualidad Levante. Sala exposició, planta -1.

"Fauna salvatge a la llum de la Lluna"

Des del 17 de juliol de 2021

Exposició fotogràfica amb la tècnica de fototrampeig mitjançant el qual es pot realitzar un estudi de la presència de les espècies animals que es troben al Parc Natural.

Realitzat pel Parc Natural de la Font Roja
Sala audiovisual, planta 0.

De vegades, de matinada un mar de núvols s'estén per la vall de Polop i destaca la silueta blanca de l'edifici de la Font Roja sobre la catifa verda del Carrascal. Les hores de Sol s'acurten fins a esperar l'entrada de l'hivern, el bosc descansa per a reprendre forces i entrar amb gana a la nova primavera. Feliç any 2022 per a tots!!!

PARTICIPA EN EL BUTLLETÍ

Si ho desitges, pots publicar alguna notícia o fotografia en el Butlletí "El Galer" sobre el Parc Natural de la Font Roja. Anima't i posa't en contacte amb nosaltres: parque_fontroja@gva.es

Per a rebre informació actualitzada de les activitats del Parc Natural recomanem la seua subscripció a la pàgina web o al nostre facebook.

Foto portada: Fulles de freixe (*Fraxinus ornus*) amb coloració tardorenca, (novembre 2021). . Foto: Pep Cantó

GENERALITAT
VALENCIANA

Redacció, fotografies i disseny: Equip Tècnic
El Galer. Núm. 14: Setembre - Desembre 2021_Val.
Centre de Visitants del Parc Natural de la Font Roja.
Edifici Font Roja Natura.
Ctra. CV-797 Font Roja s/n. Alcoi (Alacant)

Parc Natural de la Font Roja
Telf.: 965 33 76 20
parque_fontroja@gva.es
www.parquesnaturales.gva.es/fontroja
www.facebook.com/PNFontRoja1987